

POSITION PAPER

Landelijke uniforme afspraken voor de winterkouderegeling

De kern

Niemand zou voor bescherming tegen levensbedreigende kou afhankelijk mogen zijn van de gemeente waarin diegene verblijft. Valente pleit daarom voor landelijke minimumnormen voor toegang, openstelling, capaciteit, kwaliteit en begeleiding van de winterkouderegeling (WKR).

Aanleiding

De huidige situatie: dezelfde winter, verschillende regels. De WKR is bedoeld als vangnet voor mensen, waaronder niet-rechthebbenden, die buiten slapen wanneer weersomstandigheden ontoelaatbare gezondheidsrisico's kunnen opleveren. In de praktijk verschilt de uitvoering per centrumgemeente sterk.

Dit blijkt uit het in maart 2026 verschenen onderzoek [In de kou gelaten – De praktijk van de Winterkouderegeling in Nederland](#) van Dakloosheid Voorbij! Het onderzoek onder 42 van de 44 centrumgemeenten, aangevuld met ervaringen van 70 dakloze mensen en signalen van 40 professionals, laat zien dat landelijke, uniforme afspraken over de WKR, met een landelijke financiering en een duidelijke minimumnorm voor toegang, openstelling, capaciteit, kwaliteit en begeleiding, ontbreken.

Politieke discussie

De verschillen zijn niet nieuw. In eerdere Kamerstukken is de problematiek al expliciet aan de orde geweest. In 2023 stelde het kabinet dat er geen landelijke standaard voor winteropvang bestaat. Hoewel de VNG een **handreiking** heeft opgesteld, behouden gemeenten **beleidsvrijheid** en zag het kabinet vanuit de stelselverantwoordelijkheid voor de Wmo geen mogelijkheid om **landelijke standaarden** op te leggen. Ook in juni 2024 werd deze spanning in het Kamerdebat benoemd. Voormalig staatssecretaris Van Ooijen erkende dat het feit dat sommige gemeenten permanente winteropvang hebben en andere niet, feitelijk tot ongelijkheid leidt. In december 2024 wezen Kamerleden via een [motie](#) opnieuw op de **rechtsongelijkheid** die ontstaat door verschillende voorwaarden voor de WKR, waardoor gemeenten naar elkaar kunnen wijzen en drongen zij aan op uniformiteit.

De politieke discussie duurt al jaren voort, terwijl de praktijk onvoldoende verandert. Valente vindt dat dit niet langer acceptabel is. Vanuit zorg en maatschappelijke ondersteuning is het niet logisch – en vanuit menselijk perspectief niet verdedigbaar – dat bescherming tegen levensbedreigende kou afhankelijk is van postcode en gemeentelijke keuzes.

Wat is er nodig?

1. Maak de WKR de hele winter beschikbaar

Valente pleit voor structurele openstelling gedurende ten minste de koudere periode, bijvoorbeeld van 1 november tot en met 31 maart. Steeds op- en afschalen op basis van weersvoorspellingen leidt tot onzekerheid voor bezoekers en hoge organisatorische belasting voor opvangorganisaties.

2. Leg een landelijke minimumnorm vast

Neem in de Wmo een grondslag op waarmee bijvoorbeeld via ministeriële regeling uniforme criteria kunnen worden vastgesteld voor openstelling, toegang en minimale kwaliteitseisen. Zo ontstaat overal in Nederland dezelfde humanitaire ondergrens, terwijl gemeenten ruimte houden om lokaal aanvullende voorzieningen te organiseren.

3. Maak bescherming tegen winterkou een recht

Deze aanpak sluit aan bij de bestaande verantwoordelijkheid van gemeenten voor maatschappelijke opvang, maar zorgt tegelijkertijd voor de rechtsgelijkheid en duidelijkheid die nu ontbreken. Bescherming tegen winterkou mag niet langer afhankelijk zijn van gemeentelijke keuzes of postcodes.

Meer informatie: Maarten Hijink, directeur Valente · maarten.hijink@valente.nl

Landelijke uniforme afspraken zijn nodig

De humanitaire ondergrens moet in heel Nederland gelijk zijn.